

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Samtlige ministerier mv.

Dato: 5. oktober 2018

Indberetning fra rigsombudsmanden i Grønland vedrørende nyt Naalakkersuisut og koalitionsdannelse.

Grønlands landsting, Inatsisartut, indledte 3. oktober 2018 landstingsåret. Efterårssamlingen skulle efter sædvane have været indledt den sidste fredag i september; men formanden for Naalakkersuisut havde anmodet Inatsisartuts formandskab om udsættelse på grund af udestående forhandlinger om Naalakkersuisutkoalition.

Der vælges formand for Inatsisartut ved indledningen til hvert landstingsår. Den hidtidige naalakkersuisoq for uddannelse, kultur, kirke og udenrigsområdet, Vivian Motzfeldt, valgtes som formand. Første næstformand blev Mimi Karlsen (IA), anden næstformand Randi Vestergaard Evaldsen (D), tredje næstformand Jess Svane (S) og fjerde næstformand Hans Enoksen (PN).

Vivian Motzfeldt. Foto: Bureau for Inatsisartut

Rigsombudsmanden i Grønland
Indaleeqqap Aqqutaa 3
Postboks 1030
3900 Nuuk

Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi
Telefon: (+299) 32 10 01
Telefax: (+299) 32 41 71
E-mail: riomgr@gl.stm.dk
www.rigsombudsmanden.gl

Nyt Naalakkersuisut

På baggrund af de ændringer, som Partii Naleraqs udtræden af Naalakkersuisut har medført (se nedenfor), valgtes efter formanden for Naalakkersuisuts indstilling følgende medlemmer til landsstyret:

• Siverth K. Heilmann (A)	naalakkersuisoq for miljø, natur og forskning
• Vitus Qujaukitsoq (NQ)	naalakkersuisoq for finanser og nordisk samarbejde
• Simon Simonsen (S)	naalakkersuisoq for boliger og infrastruktur
• Ane Lone Bagger (S)	naalakkersuisoq for uddannelse, kultur, kirke og udenrigsanliggender
• Nikkulaat Jeremiassen(S)	naalakkersuisoq for fiskeri, fangst og landbrug
• Doris Jakobsen Jensen (S)	naalakkersuisoq for sundhed, sociale anliggender og justitsområdet
• Aqqalu Jerimiassen (A)	naalakkersuisoq for erhverv og energi
• Erik Jensen (S)	naalakkersuisoq for råstoffer og arbejdsmarked

Siverth K. Heilmann og Nikkulaat Jeremiassen har begge tidligere siddet i Naalakkersuisut, mens Ane Lone Bagger er et nyt navn i landspolitisk sammenhæng. Hun kommer fra en post som 1. viceborgmester i Avannaata Kommunea.

Der foreligger endnu ikke CV'er for de ny medlemmer af Naalakkersuisut, men de vil kunne ses på www.naaalakkersuisut.gl, når de er udarbejdet.

Koalitionsdannelse

Efter valg til Inatsisartut 24. april 2018 dannede Kim Kielsen en landsstyrekoalition bestående af partierne Siumut, Partii Naleraq, Atassut og Nunatta Qitornai. Denne koalition rådede over 16 af Inatsisartuts 31 mandater. Koalitionen var imidlertid udfordret fra starten på grund af meningsforskelle på centrale områder mellem Partii Naleraq og øvrige partier, særligt vedrørende lufthavnsprojektet. Denne uenighed kulminerede 9. september, da Partii Naleraq udtrådte af koalitionen som reaktion på aftalen om dansk involvering i lufthavnsbyggerier, som blev underskrevet 10. september i Nuuk af statsministeren og formanden for Naalakkersuisut.

Efter Partii Naleraqs udtræden af koalitionen rådede Naalakkersuisut kun over 13 mandater. Da der er ikke i Grønland tradition for mindretalslandsstyre, gennemførte Kim Kielsen sonderinger med henblik på at danne en ny koalition. IA meldte efter få møder med Siumut ud, at man ikke ønskede at deltage i et landsstyresamarbejde, mens der foregik længere drøftelser med Demokraterne. Udkommet af disse drøftelser blev, at Demokraterne erklærede sig parat til at danne parlamentarisk grundlag for et mindretalslandsstyre. Demokraterne meddelte i en pressemeddelelse (vedhæftet), at man ikke ønskede at indgå et egentligt koalitionssamarbejde med Siumut på grund af interne uenigheder i partiet, især om lufthavns pakken: *"Splittelsen i Siumut og manglen på lederskab hos samme parti gør det umuligt for Demokraterne at indtræde i en koalition med dette parti. Risikoen for det totale kaos er ganske enkelt for stor. Siumut er nødt til at få styr på sig selv for at kunne være en troværdig koalitions partner. Til gengæld mener Demokraterne, at et valg til Inatsisartut på nuværende tidspunkt vil være ekstremt uhensigtsmæssigt for samfundet. Vi har derfor tilbudt Siumut en aftale om at agere en form for parlamentarisk grundlag for en Siumut-ledet koalition."*

På et pressemøde 3. oktober præsenterede formanden for Naalakkersuisut Kim Kielsen den ny mindretalskoalition, bestående af Siumut, Atassut og Nunatta Qitornai.

Kielsen lagde under præsentationen vægt på, at der er behov for politisk stabilitet, ro og ordenlighed i en tid, hvor Grønland står overfor store beslutninger og udfordringer.

Kielsen udtrykte under præsentationen tilfredshed med, at Demokraterne havde givet tilsagn om opbakning til den ny koalition, idet koalitionen herved reelt rådede over 19 mandater. Ny koalitionsaftale er vedhæftet.

Under et pressemøde senere samme dag præsenteredes grundlaget for samarbejdet mellem koalitionen og Demokraterne. Demokraternes formand, Niels Thomsen, påpegede under præsentationen, at de områder, hvor Demokraterne har givet tilsagn om støtte til mindretalskoalitionen, havde været centrale i partiets valgkamp, og han var derfor stolt af, at partiets valgløfter nu kunne indfris.

En delaftale vedr. trafik og fragt blev herefter omdelt (vedhæftet). Det oplystes, at aftalen er underskrevet af samtlige Inatsisartutmedlemmer fra de 4 partier. I præsentation af

delaftalen lagde Vittus Qujaukitsoq vægt på, at spørgsmålet om Kangerlussuaqs og Narsarsuaqs fremtid skal afgøres i nært samarbejde med de berørte kommuner.

Åbningstale

Formanden for Naalakkersuisut indledte Inatsisartuts efterårssamling med en åbningstale under overskriften ”Det er tid at komme videre”. På baggrund af en opgjort økonomisk vækst på 4,4 procent de seneste år og lav ledighed opsummerede formanden den gunstige økonomiske situation og opfordrede til, at man udnyttede det økonomiske råderum til at træffe beslutning om ”nødvendige investeringer”, primært lufthavnsprojekten. Formanden slog samtidig fast, at der er et påtrængende behov for reformer og omstrukturering på social-, arbejdsmarkeds og skatteområderne, hvis væksten skal fortsætte.

Formanden beskrev i sin tale gennemførelse af lufthavnsprojektet som forudsætning for udvikling og vækst i Grønland og udtrykte tilfredshed med såvel dansk som amerikansk interesse for at bidrage til projektet: ” *Aldrig tidligere har lysten til at deltage i Grønlands udvikling udefra været større end nu. (..) Vi må udnytte de optimale muligheder lige foran os nu* ”.

Det oplystes i talen, at Naalakkersuisut har besluttet at udsætte fremsættelsen af forslag til ny fiskerilov til forårssamlingen 2019. Et tidligere, stærkt omdiskuteret forslag bortfaldt i forbindelse med valg til Inatsisartut, og det er nu besluttet, at der skal nedsættes en hurtigtarbejdende kommission, der skal komme med anbefalinger til ny fiskerilov under inddragelse af alle relevante interessenter.

Formanden udtrykte i sin tale optimisme vedrørende udviklingen på turisme- og råstofområderne. Det oplystes, at en turismestrategi er under udarbejdelse og vil blive offentliggjort medio 2019.

Vedrørende natur- og miljøområdet oplyste formanden, at der er opnået enighed mellem Naalakkersuisut og kommunerne om etablering af et affaldsselskab, således at der kan ske væsentlige forbedringer vedrørende affaldshåndtering i hele Grønland. Det er planen, at der skal etableres to centrale forbrændingsanlæg, der skal betjene hele Grønland. Der skal

desuden etableres særlige forbrændingsanlæg til håndtering af olieprodukter. Formanden oplyste videre, at Naalakkersuisut har tilsluttet sig, at der indføres forbud mod tung olie (HFO) i Arktis.

Det er Naalakkersuisuts målsætning, at alle beboede steder i Grønland i 2030 skal være forsynet med ikke-forurenende energikilder. Der gennemføres derfor i de næste fire år forsøg med vindmøller og solceller, og Naalakkersuisut fremsætter forslag til lov om vandkraftværker på Inatsisartuts efterårssamling.

Formanden berørte i øvrigt en række andre aktuelle områder, herunder socialområdet, hvor det oplystes, at der arbejdes på en plan for familiepolitik. I forbindelse med arbejdet med forebyggelse af seksuelt misbrug fremlægges på efterårssamlingen forslag til ændringer i retsplejelov for Grønland og lov om Grønlands retsvæsen på efterårssamlingen.

Formanden afsluttede med et citat af forfatter, seminarielærer og MF Augo Lynge om, at alle, uanset placering, har et ansvar og spiller en rolle i samfundet.

Mikaela Engell